

บทคัดย่อ

ความพยายามเพื่อให้มีภิกษุณีในประเทศไทยนับเป็นประเด็นทางสังคมที่ได้รับการวิจารณ์อย่างมาก โดยเฉพาะประเด็นที่ขัดกับพระธรรมวินัยของฝ่ายเถรวาท เนื่องจากภิกษุณีไม่ได้บวชตามพิธีกรรมที่ถูกต้องตามพระธรรมวินัย ดังนั้นสตรีไทยจึงไปบวชเป็นภิกษุณีจากต่างประเทศและกลับเข้ามาในประเทศไทยเพื่อแสดงบทบาททางสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพและบทบาทของภิกษุณีในประเทศไทย และทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อสถานภาพและบทบาทของภิกษุณีในประเทศไทย โดยศึกษาจากเอกสารและแบบสอบถาม

จากการศึกษาเอกสารทำให้ทราบถึงความสำคัญของภิกษุณีทั้งในสมัยพุทธกาลและหลังพุทธกาล ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของพุทธบริษัท 4 ซึ่งมีบทบาททำหน้าที่ช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงเรื่องราวการสืบเชื้อสายของภิกษุณีไปยังประเทศต่างๆ เช่นในประเทศจีน ไต้หวัน และศรีลังกา และประเด็นสุดท้ายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อรื้อฟื้นภิกษุณีรวมถึงไปถึงสถานภาพและบทบาทของภิกษุณีในประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาทำให้ทราบว่าสถานภาพของภิกษุณีในประเทศไทยยังเป็นสถานภาพที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากติดปัญหาที่สำคัญคือขัดกับพระธรรมวินัยของฝ่ายเถรวาท ในขณะที่บทบาทของภิกษุณีในประเทศไทยเริ่มมีมากขึ้นจนเป็นสาเหตุให้สังคมส่วนหนึ่งคาดหวังว่า ภิกษุณีจะเป็นทางเลือกในการช่วยแก้ปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสตรี

ในส่วนของแบบสอบถามผู้ศึกษาสุ่มกลุ่มประชากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติธรรม กลุ่มนักวิชาการและนักศึกษา และกลุ่มบุคคลทั่วไป โดยสุ่มทั้ง 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ, ภาคใต้, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, และภาคกลาง โดยได้ข้อสรุปว่าทัศนคติของพุทธศาสนิกชนที่ให้การยอมรับสถานภาพของภิกษุณีมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่ให้การยอมรับ ในส่วนบทบาทของภิกษุณีผลของแบบสอบถามทำให้เห็นความคาดหวังของสังคมที่มีต่อบทบาทของภิกษุณี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ภิกษุณีสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้ อย่างไรก็ตาม อนาคตของภิกษุณียังเป็นสิ่งที่จะต้องติดตามต่อไป